

MYRIGHT

EMPOWERS PEOPLE WITH DISABILITIES

Med jämställdhet mot fattigdom

Om villkoren för flickor
och kvinnor med funktions-
nedsättning i världen

Villkoren för kvinnor med funktionsnedsättning är bland de tuffaste i världen

UTBILDNING

1 av 3 barn med funktionsnedsättning går inte i grundskolan, ännu färre har tillgång till högre utbildning. En majoritet av dem är flickor. Familjer som lever i fattigdom väljer ofta bort utbildning för barn med funktionsnedsättning, och då särskilt flickorna, eftersom de inte förväntas kunna jobba och bidra till familjens försörjning senare i livet.

Andra skäl till utebliven utbildning är traditionella stigan som drabbar människor med funktionsnedsättning och deras anhöriga på många håll i världen. Funktionsnedsättning kan ses som en förbannelse och ett straff för en synd som familjen gjort sig skyldig till, vilket kan göra att föräldrar skäms för sina barn och håller dem isolerade i hemmet. Ytterligare en orsak är otillgängliga skolmiljöer och lärare som inte utbildats i att göra undervisningen tillgänglig. Ett exempel på bristande fysisk tillgänglighet i främst låginkomstländer är när flickor som använder rullstol inte kan gå i skolan när det saknas tillgängliga toaletter.

ARBETSMARKNAD

Färre än var femte kvinna med funktionsnedsättning har ett arbete. Bristen på utbildning, fördomar och diskriminering stänger dörren till arbetsmarknaden för många kvinnor med funktionsnedsättning. Utan egen inkomst blir de beroende av omgivande samhälle och anhöriga.

DEMOKRATISKT DELTAGANDE

Flickor och kvinnor som lever med funktionsnedsättning stängs på olika sätt ute från infly-

tande i samhället. Inte sällan är det andra personer som för flickornas och kvinnornas talan i till exempel politiska sammanhang.

SEXUELL OCH REPRODUKTIV HÄLSA OCH RÄTTIGHETER

Flickor och kvinnor med funktionsnedsättning har i lägre utsträckning tillgång till sexualupplysning och reproduktiv hälsa än andra kvinnor. Det ökar risken för oönskade graviditeter, förlösningskomplikationer, hiv och andra sexuellt överförbara sjukdomar.

Många ser kvinnor med funktionsnedsättning som asexuella och därför inte i behov av preventivmedel och information.

TRYGGHET

Kvinnor med funktionsnedsättning i alla åldrar löper en kraftigt förhöjd risk att utsättas för olika former av våld och sexuella övergrepp. Det hänger samman med en mycket låg status i många samhällen, något som märks genom social isolering, stigmatisering och ojämna maktförhållanden.

Satsningar som syftar till att minska våldet mot kvinnor saknar i stort sett alltid åtgärder som inkluderar kvinnor med funktionsnedsättning. ★

Fattigdom och diskriminering berövar kvinnor deras rättigheter

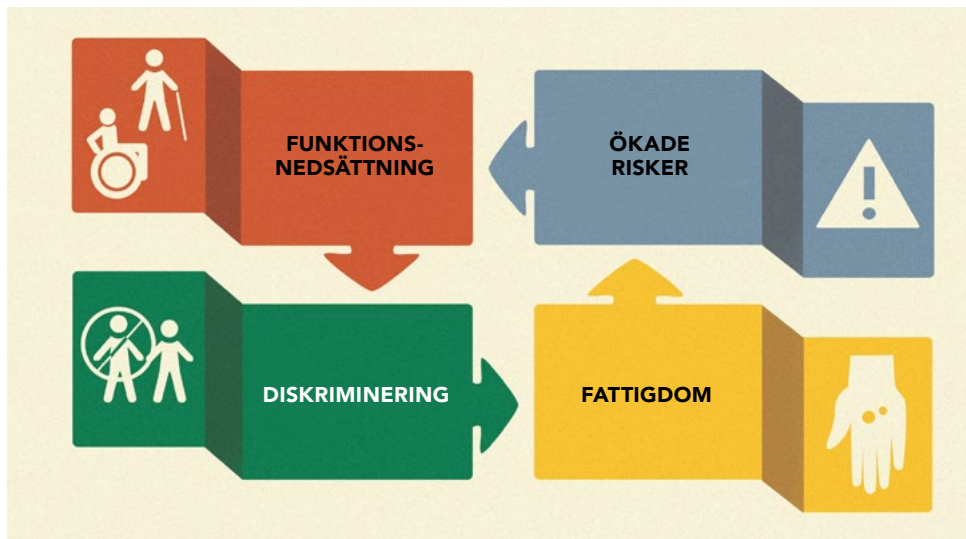
Under de senaste 35 åren har den extrema fattigdomen i världen minskat kraftigt. Samtidigt har klyftorna mellan olika grupper ökat. Människor med funktionsnedsättning tillhör de allra fattigaste. Svårast är situationen för flickor och kvinnor.

Att vara flicka med funktionsnedsättning och leva i fattigdom innebär en trippel diskriminering. Förutom diskriminering på grund av funktionsnedsättning och kön är fattigdom en tredje faktor som berövar människor många grundläggande rättigheter. Funktionsnedsättning har en tydlig tendens att sänka kvinnors redan låga status.

Det gör att alla delar av livet präglas av svåra utmaningar. ★

VAD ÄR EN FUNKTIONSNEDSÄTTNING?

- › Funktionsnedsättning innebär att en person har en varaktig nedsättning av en fysisk, psykisk, intellektuell eller sensorisk funktionsförmåga.
- › Nedsättningen kan uppstå till följd av undernäring, vitaminbrist, sjukdom eller skada, vara medfödd eller ha uppkommit efter födseln.
- › Ibland syns det att en person har en funktionsnedsättning, ibland inte.

Samband mellan funktionsnedsättning och fattigdom

DEN SOM ÄR fattig riskerar i högre grad än andra att få en funktionsnedsättning. En person med funktionsnedsättning riskerar i högre grad att bli fattig.

Diskriminering leder till minskad tillgång till hälsovård, utbildning, arbetstillfällen, dålig självkänsla och färre stödinsatser från samhället. Det leder till fattigdom som innebär ökade risker för undernäring och sjukdomar, sämre boendeförhållande, minskad tillgång till sjukvård och rent dricksvatten och ökad risk att drabbas av våld och övergrepp.

Även anhöriga till personer med funktionsnedsättning löper ökad risk att bli fattiga. En orsak är att arbetstid går förlorad när tid går till omvårdnad av en familjemedlem. ★

LÄGET I SIFFROR

- › **1 miljard människor** har minst en funktionsnedsättning. En majoritet av dem är kvinnor.
- › **1 av 4 hushåll** har en familjemedlem med funktionsnedsättning.
- › **1 av 20 barn** har en funktionsnedsättning.
- › **1 av 3 barn** med funktionsnedsättning går inte ut grundskolan. En majoritet av dem är flickor.
- › **80 procent** av dem som lever med funktionsnedsättning bor i utvecklingsländer.
- › **1 av 5 kvinnor** lever med minst en funktionsnedsättning

Kanchana öppnar dörren för kvinnor genom idrotten

Kanchana Pradeepa de Silva är ordförande för Sri Lanka Foundation for the Rehabilitation of the Disabled (SLFRD). Tack vare idrotten har hon gjort saker hon inte kunnat drömma om som liten.

Kanchana Pradeepa de Silva är förlamad i högerbenet sedan födseln. När hon var barn trodde hon att det var en synd som låg bakom förlamningen. Omgivningens negativa attityder till funktionsnedsättning gjorde henne ofta ledsen.

Men Kanchana har en stöttande familj som prioriterade att hon skulle gå i skolan. Hennes mamma bar henne den långa vägen till skolbussen, och hon läste färdigt grundskolan och gick en universitetsutbildning.

Kontakterna med en mer positiv omgivning förändrade hennes liv. Idag är Kanchana 42 år och vill bidra till att bryta den isolering som många flickor hamnar i. Hon vet att idrott och bra hjälpmedel som hennes stödskenor kan spela en stor roll.

”Flickor med funktionsnedsättning löper en särskilt stor risk att råka ut för övergrepp som våldtäkter, något som de sedan håller tyst om. Om man börjar med en aktivitet får man nya kontakter, och då blir det lättare att prata om sådana saker med andra, och få det stöd som krävs för att våga polisanmäla”, säger Kanchana Pradeepa de Silva.

I Sri Lanka är det vanligt att föräldrar och anhöriga till barn med funktionsnedsättningar håller dem inlåsta och isolerar dem från sam-

Kanchana arbetar på landets finansdepartement, kör bil, idrottar och är föreningsaktiv.

hället. Genom arbetet i SLFRD vill Kanchana nå ut med information som kan leda till attitydförändringar.

”Det är mycket vanligare att flickor hålls undagömda i hemmen jämfört med pojkar. Många föräldrar vill inte att deras döttrar ska komma ut i offentligheten. Visserligen skäms, medan andra är oroliga för att deras döttrar ska råka ut för något.”

SLFRD samarbetar med svenska DHR (Delaktighet, Handlingskraft och Rörelsefrihet) i ett projekt för att stärka de lokala organisationerna på Sri Lanka.

Deras arbete bidrar till att personer med funktionsnedsättning får tillgång till utbildning och egen försörjning. ★

Ingen ska lämnas utanför – globala mål och rättigheter

AGENDA 2030

I Agenda 2030 har världens länder åtagit sig att gemensamt skapa en hållbar och rättvis framtid innan år 2030. Agendan med dess 17 globala mål fokuserar bland annat på tillgänglig utbildning, sysselsättning, jämlikhet, hållbarhet och globalt engagemang.

Agendan leds av principen ”Leave No One Behind”/”Ingen ska lämnas utanför”. Det betyder att alla länder ska fokusera på att nå de mest utsatta och marginaliserade människorna. Kvinnor och personer med funktionsnedsättning är prioriterade grupper i Agenda 2030.

KONVENTIONEN OM RÄTTIGHETER FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNING (CRPD)

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning främjar, skyddar och säkerställer mänskliga rättigheter och grundläggande friheter.

”Målen i Agenda 2030 kan bara uppnås om flickor och kvinnor med funktionsnedsättning inkluderas.

**INGEN SKA
LÄMNAS
UTANFÖR**

MyRight bryter isoleringen, förändrar attityder och bidrar till att flickor och kvinnor får förutsättningar att själva förändra sin situation.

Konventionen stärker det skydd som personer med funktionsnedsättning redan har och visar på områden där det behövs åtgärder för att alla fullt ut och på jämlika villkor ska kunna nyttja sina rättigheter.

KONVENTIONEN OM AVSKAFFANDET AV ALL FORM AV DISKRIMINERING AV KVINNOR (CEDAW)

Alla länder måste se till att människor respekterar kvinnors rättigheter. Den slår fast att regeringar dels måste agera mot diskriminering i offentlig förvaltning, dels ”vidta alla lämpliga åtgärder för att avskaffa diskriminering av kvinnor från enskilda personers, organisationers eller företags sida”. ★

”Medsyster, om du tänker positivt på ditt liv kommer du inse att det är mycket som du är bättre på, än de som inte har någon funktionsnedsättning. Det är bättre att hylla den som just du är.”

Donatilla Kanimba, ordförande för
Rwanda Union of the Blind, RUB

Dags att agera – samarbete för förändring

BRISTEN PÅ JÄMSTÄLLDHET slår mot alla oavsett kön, i alla samhällen. Det är en kunskap som MyRights medlemsorganisationer och deras samarbetspartners vittnar om.

Därför arbetar MyRight med att bryta isoleringen, förändra attityder och bidra till att flickor och kvinnor får förutsättningar att själva förändra sin situation.

MyRights verksamheter runt om i världen involverar både kvinnor med funktionsnedsättning i alla åldrar, och kvinnor som är anhöriga till barn med funktionsnedsättning.

I det internationella arbetet för jämställdhet och minskad fattigdom synliggörs det sällan att flickor och kvinnor med funktionsnedsättning är en av de globalt allra mest eftersatta grupperna.

MyRight driver på för att beslutsfattare ska prioritera villkoren för flickor och kvinnor med funktionsnedsättning i det globala utvecklingsarbetet.

MYRIGHT

är den svenska funktionshinderrörelsens paraplyorganisation för internationellt utvecklingsarbete. Vi bryter isoleringen, förändrar attityder och minskar fattigdomen.

Stöd MyRight!

När du stödjer MyRights arbete är du med och kämpar för att minska fattigdomen och stärka rättigheterna för personer med funktionsnedsättning.

Bli månadsgivare på www.myright.se

Swisha din gåva till: 123 900 11 08

Plusgiro: 90 01 10-8

